

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Borgviks skola i
Grums kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Borgviks skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Borgviks skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens alla resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande. Utifrån analysen behöver rektorn besluta om förbättringsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla arbetet med att tydliggöra syftet med undervisningen så att eleverna får möjlighet att förstå vad de förväntas lära sig och varför.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **15 april 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:4923) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att samarbeta med varandra kring undervisning men lärarna behöver samverka mer systematiskt och med fler kompetenser för att ett kollegialt lärande ska äga rum. Lärarna har regelbundna möten då de samarbetar kring exempelvis aktuella ärenden och trygghetsarbetet. De delar med sig av sina erfarenheter från undervisningen och diskuterar bland annat grupp sammansättningar som gynnar elevernas lärande. Emellertid saknas förutsättningar för ett kollegialt lärande som har sin förankring i en analys av vad som behöver utvecklas på skolenheten. Även om de för några år sedan identifierade behov av att utveckla elevernas motivation, och rektorn planerar att återuppta arbetet, så är behoven mer generella och samverkan har inte ett specifikt syfte. Förutsättningarna för att ett kollegialt lärande ska få avtryck i undervisningen försvåras dessutom av att inte alla lärare deltar i alla möten. Det finns lärare som inte är i tjänst eller är upptagna med andra uppdrag som rastvakt eller i fritidshemmet när lärarna ska samverka med varandra. Även om specialpedagogen har kontinuerliga möten med klasslärarna och utgör ett bollplank för dem kring exempelvis arbetet med extra anpassningar så samverkar inte specialpedagogen systematiskt med samtliga lärare.

Rektorn tydliggör vissa arbets- och förhållningssätt för personalen som exempelvis rutiner för frånvarohantering. Även om rektorn förmedlar till lärarna att exempelvis extra anpassningar och särskilt stöd ska dokumenteras så saknas gemensamma riktlinjer för hur och var lärarna

dokumenterar elevernas kunskapsutveckling och eventuella stödbehov. Det medför att det finns en risk att dokumentationen inte blir likvärdig och samtliga lärare som undervisar samma elever inte kan ta del av dokumentationen. Rektorn ser till att lärare som är obehöriga får en viss introduktion genom stöd i planering av undervisningen. De får också relevant information avseende elever, skolmiljön och policys.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten som rektorn leder och styr. Det händer att jämställdhet behandlas i undervisningen och att rektorn ställer frågor till lärarna om elevinflytande utifrån kön men det finns inte några strategier för hur jämställdhet ska tas upp i undervisningen. Även om ett könsperspektiv kan beaktas vid anmälningar om kränkningar och åtgärdsprogram så saknas en systematik i rektorns uppföljning avseende jämställdhet. Uppföljningen handlar i huvudsak om ett individperspektiv och inte könsmonster. Inte heller har elevhälsan diskuterat könsmonster och eventuella förklaringar till dessa.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorns uppföljning och analys av verksamheten ger inte rektorn den nulägesbild av verksamheten som behövs för att kunna utveckla undervisningen och vidta förbättringsåtgärder som möter de behov som finns. Rektorn tar del av enkätsvar som belyser elevernas upplevelse av inflytande och gör iakttagelser avseende värdegrundsuppdraget vid lektionsbesök. Vissa kunskapsresultat såsom nationella provresultat och betyg följs upp men eftersom uppföljningen inte omfattar kunskapsresultaten i samtliga årskurser och ämnen får rektorn inte ett helhetsperspektiv av elevernas måluppfyllelse. Genom lektionsbesök och i möten med personalen skaffar sig rektorn en bild av undervisningens genomförande och dess förutsättningar. Uppföljningen ställs dock inte i relation till elevernas resultat i syfte att förstå orsakerna till elevernas måluppfyllelse, vilket riskerar att reella behov förbises. Varken lärarna eller elevhälsan är delaktiga i ett analysarbete som syftar till att resultaten förklaras och adekvata åtgärder vidtas. De tar inte heller del av någon uppföljning eller analys som rektorn gör. Eftersom rektorns underlag för analys är begränsat riskerar åtgärder i syfte att utveckla undervisningen och fördelningen av resurser att inte utgå från skolenhetens faktiska behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens alla resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande. Utifrån analysen behöver rektorn besluta om förbättringsåtgärder.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte skaffar sig det underlag som krävs för att utveckla skolenheten. Rektorn följer inte upp elevernas måluppfyllelse i samtliga årskurser och ämnen. Därav finns en risk att verksamhetens reella behov förbises och de förbättringsåtgärder som vidtas inte möter de faktiska behoven.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat genom att i sin analys söka förklaringar och orsaker till de resultat som skolenheten har. För att framgångsfaktorer och utvecklingsbehov ska kunna identifieras behöver rektorn följa upp skolenhetens kunskapsresultat i samtliga årskurser och ämnen. För att få kännedom om hur den undervisning som bedrivs påverkar elevernas resultat behöver rektorn även involvera lärare och elevhälsa i analysarbetet. Variationer och skillnader mellan klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet och förutsättningar för undervisningens genomförande. Med utgångspunkt i orsakerna till att resultaten ser ut som de gör behöver rektorn besluta om och genomföra behovsanpassade förbättringsåtgärder i verksamheten. Som en del av kvalitetsarbetet ingår att, tillsammans med personalen, följa upp om de vidtagna åtgärderna får den effekt som avses och vid behov göra förändringar för att nå längre.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger eleverna vissa möjligheter att reflektera och utarbeta strategier för sitt eget lärande men elevernas inflytande behöver utvecklas. Eleverna får möjlighet att uttrycka olika synpunkter och tankar och vissa lärare ställer öppna frågor där eleverna ges möjlighet att reflektera över möjliga svar exempelvis utifrån en skönlitterär text. Lärarna visar eleverna att det finns olika sätt att lösa arbetsuppgifter och de talar om att eleverna lär på olika sätt. Lärarna tydliggör betydelsen av repetition för eleverna och ser till att eleverna får utveckla en studieteknik som underlättar inläring. Eleverna är dock sällan involverade i planering och utvärdering av undervisningen. Det finns vissa lärare som frångår sin planering och låter enskilda elever ha inflytande över redovisningsformer. Enstaka lärare låter eleverna utvärdera vissa delar i undervisningen, exempelvis får eleverna lämna synpunkter på hur lärarens insats varit, men i huvudsak medverkar inte eleverna vid utvärdering av undervisningen. Därmed får inte läraren det underlag hen behöver för att utveckla undervisningen.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna har vissa strategier för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära men lärarnas arbete med att anpassa undervisningens innehåll och arbetssätt till elevgruppen behöver utvecklas. Lärarna bemöter eleverna med intresse genom att lyssna och ta till vara elevernas tankar i undervisningen. Lärarnas arbete med att uppmärksamma elevernas prestationer och stärka elevernas tro på sin egen förmåga bidrar också till ökad motivation hos eleverna. Emellertid finns det elever som uppger att alla lärare inte skapar intresse för undervisningen. Undervisningen är inte tillräckligt flexibel så att alla elever får den stimulans och utmaning de behöver. Även om de flesta lärarna använder sig av vissa stödstrukturer i undervisningen såsom tidshjälpmedel och möjlighet till avskärmning så finns det elever som inte får de individanpassningar de behöver för att helt kunna tillgodogöra sig undervisningen. Eleverna arbetar i huvudsak med samma arbetsuppgifter och av samma svårighetsgrad trots att elevernas behov och förutsättningar ser olika ut. Det förekommer att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling får möjlighet att göra extrauppgifter av utmanande karaktär men det händer också att eleverna i stället ska hjälpa andra elever. Det finns ämnen där lärarna tycker det är svårt att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är inte tillräckligt strukturerad och innehåller en begränsad variation av uppgifter och aktiviteter. Lärarna går igenom lektionens innehåll såsom arbetsuppgifter och arbetsordning men anger sällan syftet med lektionen som förklarar vad eleverna ska lära sig och varför. Elevernas möjlighet att se hur lektionens delmoment och aktiviteter bidrar till lärandet är därmed begränsat. När lärarna avslutar lektionerna sammanfattar de inte undervisningen och eleverna får sällan veta vad som kommer hända vid nästa lektion i ämnet vilket spelar roll för elevernas upplevelse av ett meningsfullt lärande. Elevernas engagemang och intresse för undervisningen ser olika ut och kan förklaras av att alla lärare inte behandlar lektionernas innehåll på ett tillräckligt balanserat och varierat sätt. Vissa lärare varierar arbetssätten och låter eleverna ta del av innehållet på olika sätt men andra behandlar ämnesinnehållet utan variation i metoder, material och aktiviteter. Även arbetsformerna är ofta likartade. I huvudsak arbetar eleverna enskilt även om det händer att eleverna får arbeta i grupp. När eleverna arbetar finns oftast en vuxen tillgänglig och ger vid behov stöd, exempelvis förtydligande instruktioner och strategier vid problemlösning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla arbetet med att tydliggöra syftet med undervisningen så att eleverna får möjlighet att förstå vad de förväntas lära sig och varför.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att endast enstaka lärare förklarar för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen och varför. Då det saknas ett uttalat syfte med undervisningen blir det otydligt för eleverna hur delmoment och aktiviteter främjar lärandet. Lärarna sammanfattar inte heller vad eleverna lärt sig vid lektionens slut för att sätta det i ett sammanhang, och hjälpa eleverna att förstå och minnas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att syftet med undervisningens innehåll och arbetsuppgifter presenteras för eleverna så att det blir tydligt för dem vad de ska lära sig. Det är också viktigt att eleverna förstår varför de ska lära sig innehållet i undervisningen. Lärarna behöver anpassa hur innehållet i undervisningen presenteras och behandlas för att eleverna i den aktuella elevgruppen ska kunna ta till sig det på bästa sätt. Det kan

innebära att eleverna får lära på olika sätt även om innehållet är detsamma. Ett sätt att konkretisera syftet är att läraren gör kopplingar till elevens vardag eller framtida liv och på så sätt förklarar användbarheten i det eleven ska lära sig. Det är också viktigt att ta till vara de tillfällen som ges, som till exempel lektionsavslutningar, för att synliggöra elevens lärande och skapa möjlighet till reflektion.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt lektionsobservationer och inkommen dokumentation.

Arbetet för trygghet

Personalen bedriver ett visst arbete för att skapa trygghet men arbetet behöver bli mer främjande och förebyggande. Elevernas upplevelse av trygghet följs upp genom enkäter och trygghetsvandringar där otrygga platser i skolområdet markeras, och analyseras i skolenhetens trygghetsmöte. Emellertid ger inte underlaget en fullständig bild av elevernas upplevelse eftersom enkätens utformning inte är anpassad för de yngre eleverna. Alla elever förstår inte frågorna och svarsalternativen. I undervisningen arbetar lärarna för att utveckla relationer och respekt för varandra för att stärka tryggheten på raster och i klassrum. Dock finns det elever som är rädda för andra elever och vuxna som inte i tillräcklig omfattning agerar när eleverna är otrygga eller ensamma. Vid vissa lektioner behandlas trygghet på nätet om frågan kommer upp men elevernas upplevelse kartläggs inte och det är inte tydligt för eleverna att nätkränkningar som sker tas om hand av lärarna. Utifrån identifierade behov och för att öka tryggheten på raster då alla elever är ute samtidigt har rastvakterna blivit fler. Lärarna har även en kommunikation kring vilka elever som särskilt behöver en vuxen i sin närhet under rasten och var rastvakten ska befinna sig. Emellertid är det inte helt klarlagt vad rastvakterna har för annan trygghetsskapande roll. Det är upp till var och en i personalen att initiera gemensamma rastlekar och aktiviteter om de

vill, vilket sker ibland. Det är oklart för personalen om elevernas trygghet ökat efter att åtgärder vidtagits eftersom de ännu inte följts upp.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver inte ett tillräckligt samlat arbete för att förebygga studiero på skolenheten. Även om det finns vissa gemensamma förhållningssätt för att främja studiero som exempelvis ordningsregler som eleverna varit delaktiga i att ta fram, varierar följsamheten av reglerna mellan klasser och ämnen. I vissa lektioner präglas undervisningen av studiero och eleverna arbetar koncentrerat med sina arbetsuppgifter men i andra lektioner saknas studiero. Det finns elever som under delar av eller hela lektioner rör sig runt i och utanför klassrummet eller vid upprepade tillfällen tar kontakt med andra elever vilket leder till att elever inte fokuserar på arbetsuppgiften. Eftersom reglerna skiljer sig åt mellan klasser och lärarnas metoder för att skapa, upprätthålla och vid behov återställa ordningen inte är gemensamma är det otydligt för eleverna vad de har att förhålla sig till vilket försvårar elevernas delaktighet i arbetet för studiero. Lärarna arbetar också i varierad omfattning med en tydlig lektionsstruktur vilket gör lektionens innehåll mindre förutsägbart för eleverna, och kan leda till störande inslag i undervisningen. Lärarna agerar åtgärdande för att skapa lugn och arbetsro genom exempelvis samtal med elever och att organisera undervisningen så att eleverna får arbeta i olika utrymmen men åtgärderna ger inte alltid önskad effekt. Även om det finns en medvetenhet bland personalen om kopplingen mellan ledarskap i klassrummet och studiero och att arbetet med studiero är ett fokusområde som behandlas i möten, läggs ansvaret för arbetet i stor utsträckning på de enskilda lärarna. De kollegiala samtalen har inte lett fram till strategier och förhållningssätt som stärker såväl de enskilda lärarna och genomsyrar det gemensamma arbetet med studiero. Lärarna saknar en samsyn om vad studiero är vilket kan leda till att lärarna tolkar, förväntar och bemöter elevernas agerande på olika sätt. Det finns en plan för att lärarna ska diskutera disciplinära åtgärder och vad som händer när studieron bryts, men alla lärare och representanter för elevhälsan deltar inte vid alla möten vilket behövs för att arbetet ska bli gemensamt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att studieron varierar och det skolövergripande arbetet för att skapa studiero är otillräckligt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn och lärarna utvecklar ett samlat arbete för att eleverna ska ha studiero. Att skapa förutsättningar för studiero innebär exempelvis att ta ansvar för att ledarskapet är tydligt i klassrummet, uttrycka tydliga förväntningar och uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Elever som inte blir tankemässigt utmanande och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och i stället ägna sig åt annat. Motsvarande gäller om elever inte får det stöd de behöver för att kunna följa med i undervisningen. Lärarna behöver på ett konstruktivt sätt uppmärksamma elever som förefaller passiva eller oengagerade i skolarbetet. Lärarna behöver också prata med eleverna om varför det är viktigt med arbetsro och uppmärksamma när det fungerar väl. Ett viktigt innehåll i samtalen är att belysa att elevernas förutsättningar att fokusera på arbetsuppgifter kan se olika ut vilket gör att respekten för elevernas olika behov och att inte störa varandra är viktigt. För att underlätta för eleverna att själva bidra till en god arbetsmiljö är det viktigt att lärarna som eleverna möter har samma syn på vad som är studiero. Konsekvensen kan annars bli att uppkomna situationer hanteras på olika sätt beroende på vilken lärare som finns i klassrummet, i korridoren eller ute på skolgården. Därför behöver rektorn se till att samtliga lärare och i samarbete med elevhälsan ges möjlighet att skapa en samsyn, gemensamma strategier och förhållningssätt kring vad det innebär och för att kunna upprätthålla en god studiemiljö för eleverna. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag. Det bidrar också till att förflytta kortsiktiga åtgärder för enskilda lärare till ett mer främjande arbete för studiero. För vidare läsning hänvisas till Skolinspektionens rapport om arbete med trygghet och studiero.¹

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

¹ Skolinspektionen (2020). Skolors arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018-2019.

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer inte upp och analyserar om lärarna bedömer elevernas kunskaper på ett likvärdigt vis. Rektorn har inte kunskap om elevernas omdömen och betyg i alla ämnen och årskurser eftersom rektorn inte tar del av ett brett underlag. Det är upp till varje lärare att bestämma hur och var de dokumenterar omdömen och betyg och rektorn efterfrågar inte dokumentationen utan har tillit till att lärarna bedömer på ett likvärdigt vis. Därmed saknas underlag som rektorn behöver för att kunna analysera vad eventuella avvikelser och skillnader i lärarnas bedömning beror på, och vid behov utjämna skillnader inom skolenheten mellan lärare, ämnen och årskurser.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn ger inte lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar. Det finns tillfällen då lärarna på skolenheten diskuterar bedömning som exempelvis vid betygssättning och spontana avstämningar men rektorn organiserar inte verksamheten så att lärarna regelbundet diskuterar frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer. I huvudsak är det varje lärare som gör sina egna bedömningar utan sambedömning. Även om lärarna har möjlighet att träffa lärare på en annan skolenhet för sambedömning av nationella prov så genomförs inte alltid en kvalitetssäkring av bedömningarna, exempelvis när antalet elever som genomför de nationella proven är få. I övrigt sker ingen organiserad sambedömning. Det händer att lärarna diskuterar utformningen av bedömningssituationer men det sker inte på ett systematiskt vis. Vissa lärare som är själva på skolenheten med att undervisa i enskilda ämnen tar på eget initiativ kontakt med kollegor och lärare på andra skolenheter för att exempelvis diskutera utformningen av arbetsuppgifter för att fånga elevernas kunskaper och tolka betygsstegens innehåll. Rektorn styr inte upp arbetet med nationella prov och Skolverkets bedömningsstöd så att det skapar förutsättningar för lärarna att utveckla sin bedömarkompetens.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar, omdömen och betyg.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte analyserar eventuella avvikelser i bedömningar ur ett likvärdighetsperspektiv. Dessutom har lärarna inte tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar vilket kan leda till att bedömningarna inte är likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn påbörjar ett arbete med att följa upp och analysera lärarnas bedömningar, omdömen och betyg ur ett likvärdighetsperspektiv. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna till dessa. Rektorn behöver, beroende på vad analysen visar, föra en diskussion med enskilda lärare eller hela kollegiet för att kunna besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med åtgärderna bör vara att höja likvärdigheten och bedömarkompetensen på skolenheten. Rektorn bör även ge samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och bedömningar. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar styrdokumentet för att nå en samsyn och likvärdighet gällande elevernas kunskaper i relation till kriterier för bedömning och i förhållande till respektive årskurs. Även annat material som Skolverket producerat bör användas som diskussionsunderlag som till exempel kommentarmaterial och bedömningsstöd för att förstå och tolka styrdokumentet rättvisande.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens

motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med huvudmannen och rektorn samt inkommen dokumentation.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger inte rektorn ett tillräckligt behovsanpassat stöd att vara skolenhetens pedagogiska ledare. Rektorn har fortlöpande avstämningar med styrelsen då rektorn informerar huvudmannen om verksamheten och huvudmannen bistår rektorn i frågor som rör juridik och budget samt ger stöd i obekväma personalärenden. Dock varierar huvudmannens kunskap över tid och det ser olika ut om huvudmannen ger rektorn ett behovsanpassat stöd. Det är rektorn som ansvarar för att utveckla verksamheten men eftersom rektorn inte har reella möjligheter att få kompetensutveckling då tidsmässiga förutsättningar saknas och rektorn i perioder är upptagen med andra uppgifter än att vara pedagogisk ledare, är rektorns möjlighet att utveckla den pedagogiska verksamheten tydligt begränsad.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar endast till viss del ansvar för att ge skolenheten förutsättningar så att en undervisning av god kvalitet kan bedrivas. Huvudmannen har tagit del av personalens önskemål om ändamålsenliga lokaler och prioriterat resurser till ombyggnation för att möta undervisningens behov. Även läromedel och lärverktyg har införskaffats utifrån vad som efterfrågats av verksamheten. Huvudmannen känner till att det finns lärare som undervisar i ämnen de saknar legitimation för och det finns utmaningar i att rekrytera behöriga lärare. Ändå agerar inte huvudmannen på ett långsiktigt och systematiskt vis för att skapa förutsättningar så att undervisningen bedrivs av lärare med rätt ämnesbehörighet och kompetens.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Både huvudmannens ansvarstagande för skolenhetens verksamhet och ansvarsfördelningen behöver utvecklas. Huvudmannen förlitar sig på att rektorns uppföljning ger dem en korrekt bild av verksamheten. Även om huvudmannen tar del av vissa av skolenhetens resultat såsom måluppfyllelsen i årskurs 6 och i viss mån elevernas upplevelse av trygghet så granskar inte huvudmannen resultaten och analyserar inte den uppföljning som tagits fram. Huvudmannen gör därmed inte en egen bedömning av verksamhetens kvalitet och om de utvecklingsåtgärder som vidtagits på skolenheten är adekvata. Dessutom framgår att huvudmannen,

som anser att resultaten är problematiska att förhålla sig till på grund av det låga elevantalet, inte efterfrågar några andra underlag för att få en mer heltäckande bild av verksamheten. Huvudmannen förlitar sig även på att rektorn har kännedom om författningarnas krav och följer inte upp om verksamheten lever upp till dessa. Även om ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektorn är tydlig så är rektorn involverad i delar som åligger huvudmannen. Exempelvis ansvarar huvudmannen för skolskjutsen, kost och städ men i praktiken är rektorn ansvarig för att organisationen även inom dessa områden fungerar. Det innebär att rektorn vid behov kör skolskjuts och vikarierar i köket vilket försämrar rektorns förutsättningar att vara pedagogisk ledare. Även klagomål och anmälan om kränkande behandling hanteras av rektorn, och huvudmannen har inte en rutin för att kunna förhålla sig opartisk i förhållande till skolverksamheten. Även om det finns en informell klagomålshantering och rutin för vem som ansvarar för vad vid anmälan av kränkningar, så är rutinerna inte tydliggjorda för vårdnadshavare och elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte gör några självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och måluppfyllelse och om de utvecklingsåtgärder som vidtagits på skolenheten är adekvata. Det medför en risk att huvudmannen inte identifierar eventuella behov i utbildningen som ligger inom huvudmannens styrningsansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen självständigt analyserar utbildningens resultat, kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Utifrån slutsatserna av huvudmannens analys kan huvudmannen förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör inom det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp och analysera resultaten och utveckla verksamheten. Det är av vikt att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, vilket leder till att huvudmannen kan identifiera behov av utveckling. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens

rapport avseende huvudmannens styrning av grundskolan², samt Skolverkets allmänna råd för skolväsendet³.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Beslutsfattare
Signerat av: Roland Fallström

X Camilla Adler

Föredragande
Signerat av: Camilla Adler

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Larsson medverkat.

² Skolinspektionen (2015b). Tematisk kvalitetsgranskning Rapport 2015:01. Huvudmannens styrning av grundskolan - ett uppdrag med eleven i fokus.

³ Skolverket (2012). Hämtad från Skolverkets hemsida <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2901> hämtad 16 februari 2024.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10 och 11 september 2024. En digital intervjun med representanter för huvudmannen genomfördes den 12 september 2024. Besöket genomfördes av utredarna Maria Larsson och Camilla Adler. Borgviks skola är en fristående grundskola som omfattar årkurs 1–6 och är belägen i Grums kommun. Vid granskningstillfället går 58 elever i årskurs 1–6. Skolenheten leds av en rektor.